

รายงานการรับคณะเอกอัครราชทูตออสเตรเลีย ประจำประเทศไทย
ณ โครงการพัฒนาตอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
วันอังคารที่ 8 ตุลาคม 2562

1. ข้อมูลคณะ

ที่มาและความสำคัญ	นายอัลลัน แมคคินนอน เอกอัครราชทูตออสเตรเลีย ประจำประเทศไทยและคณะมีกำหนดการเดินทางเยือนจังหวัดเชียงราย ระหว่างวันที่ 6 – 8 ตุลาคม 2562 เพื่อศึกษา แลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์กับหลายภาคส่วนของจังหวัดเชียงรายเพื่อพัฒนาความช่วยเหลือซึ่งกันและกันต่อไปในอนาคต
วัตถุประสงค์	1. เยี่ยมชมโครงการพัฒนาตอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ 2. ติดตามโครงการที่รัฐบาลออสเตรเลียให้การสนับสนุน
ระดับ	ระดับความสำคัญ 6 คะแนน เอกอัครราชทูต ระดับวัตถุประสงค์ 2 คะแนน ข้อมูลโครงการในภาพรวมและติดตามโครงการที่รัฐบาลออสเตรเลียให้การสนับสนุน
องค์ประกอบ	1. นายอัลลัน แมคคินนอน เอกอัครราชทูตออสเตรเลีย ประจำประเทศไทย 2. นายธีระศักดิ์ ศิริพันธ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการเมืองและเจ้าหน้าที่วิจัยอาวุโส 3. Mrs. Katy Lin First Secretary, Political and Economic Section
เจ้าหน้าที่รับคณะ	- ผู้บรรยายหลัก นางสาววิสิษฐ์ รัชตะนาวิน - ผู้ประสานงานของมูลนิธิฯ นางสาวพรพิมล ใหม่น้อย
แหล่งสนับสนุนงบประมาณ	มูลนิธิฯ สนับสนุนค่าใช้จ่ายการศึกษาดูงาน ด้วยรหัส 916 263 101

2. กำหนดการศึกษาดูงาน

วัน / เวลา	กำหนดการ
14.30 – 15.00 น.	ฟังบรรยายสรุป “การพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืนของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์” โดยนางสาววิสิษฐ์อร รัชตะนาวิน ณ ห้องประชุมวีไอพี อาคารอเนกประสงค์
15.00 – 15.20 น.	เยี่ยมชมพระตำหนักดอยตุง
15.20 – 15.30 น.	เดินทางไปยังบ้านอาข่าปากกล้วย
15.30 – 17.30 น.	เยี่ยมชมระบบเตือนภัยดินสไลด์และน้ำป่าไหลหลาก และชมวิถีชีวิต ณ บ้านอาข่าปากกล้วย
17.30 น.	เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

3. สรุปประเด็นการเรียนรู้และภาพประกอบ

นางสาววิสิษฐ์ รัชตะนาวัน บรรยายสรุปหลักการพัฒนาทางเลือก
ในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืนของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

ประเด็นการบรรยาย

- สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงให้ความช่วยเหลือคนในพื้นที่โครงการพัฒนาออยตุงฯ
- การพัฒนาของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ที่โครงการพัฒนาออยตุงฯ มีขั้นตอนการพัฒนา 3 ขั้นตอน คือ อยู่รอด พอเพียง และยั่งยืน
- สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงให้จัดตั้งศูนย์บำบัดและพัฒนาศักยภาพผู้ติดยาเสพติด บ้านผาหมี อ.แม่สาย ระยะเวลาบำบัด 1,000 วัน เพื่อให้โอกาสคนเหล่านี้คืนสู่ชุมชนอย่างฮีโร่
- เปลี่ยนจากคนปลูกฝิ่นเป็นคนปลูกป่า สร้างอาชีพทางเลือกให้คนบนพื้นที่มีรายได้ที่มั่นคงและมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้จากการปลูกฝิ่นตลอดทั้งปี
- ส่งเสริมให้ชาวบ้านเรียนรู้ความเป็นเจ้าของและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้ด้วยตัวเอง
- ส่งเสริมการตลาดแก่ผลิตภัณฑ์ชุมชนให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง โดยทางโครงการพัฒนาออยตุงฯ จัดงานเทศกาลสี่สีแห่งออยตุงเพื่อให้ชาวบ้านนำสินค้ามาวางจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว
- สร้างเครือข่ายงานระหว่างประเทศ ตลอดจนเป็นเจ้าภาพร่วมกับองค์กรระดับโลก จัดการศึกษา ดูงานด้านการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน ณ โครงการพัฒนาออยตุงฯ และโครงการขยายผลต่างๆ ของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ

- เป็นผู้นำด้านสิ่งแวดล้อม มุ่งเน้นการใช้พลังงานทดแทน เช่น เตาชีวมวล และลดการใช้ทรัพยากรที่ก่อให้เกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อม เช่น งดใช้ภาชนะพลาสติกในเทศกาลสีสันท่างดอยตุง
- ติดตั้งระบบเตือนภัยและฝึกซ้อมการอพยพหนีภัยในอาคารสำนักงานและพื้นที่เสี่ยงภัยต่างๆ เช่น การฝึกซ้อมหนีไฟในสำนักงานโครงการพัฒนาดอยตุงฯ
- โครงการขยายผลไปยังต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศเมียนมา ประเทศอัฟกานิสถานและประเทศอินโดนีเซีย
- นโยบายการดำเนินงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยึดหลักการสร้างความยั่งยืนในพื้นที่พัฒนาต่างๆ ซึ่งหากพิจารณาตามเกณฑ์ขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยเรื่องเป้าหมายการพัฒนาเพื่อความยั่งยืน (Sustainable Development Goals :SDGs) สามารถพัฒนาสู่เป้าหมายเหล่านั้นได้สำเร็จ เว้นแต่เรื่องการอนุรักษ์การใช้ทรัพยากรในมหาสมุทรและทะเล

ประเด็นคำถาม – คำตอบ

1. ในช่วงการพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว Quick Hit ที่ทางโครงการฯ เร่งดำเนินการมีอะไรบ้าง
ตอบ : ส่งเสริมให้มีน้ำใช้เพียงพอต่อการอุปโภคบริโภค การเกษตร และการปศุสัตว์
2. การส่งเสริมด้านน้ำคือการสร้างฝายใช้หรือไม่
ตอบ : ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำ เช่น ติดตั้งระบบท่อส่งน้ำให้เข้าถึงทุกชุมชน จัดตั้งคณะกรรมการน้ำของแต่ละชุมชน ในกรณีเกิดการชำรุดหรือปัญหาใดๆ คณะกรรมการจะทำหน้าที่แทนเจ้าหน้าที่โครงการฯ
3. ศูนย์บำบัดยาเสพติดฯ มีชาวต่างชาติเข้าร่วมบำบัดหรือไม่
ตอบ : ไม่มี ศูนย์บำบัดดังกล่าวจัดตั้งเพื่อคนในชุมชนภายใต้การดำเนินงานของโครงการพัฒนาดอยตุงฯ เท่านั้น
4. การทำนาขั้นบันได ทางโครงการฯ เป็นผู้สอนใช้หรือไม่
ตอบ : ไม่ใช่ เป็นภูมิปัญญาดั้งเดิมของคนในพื้นที่

5. การปลูกป่าในช่วงแรกปลูกต้นอะไร

ตอบ : ปลูกต้นสน เพราะเป็นไม้โตไว ดำเนินการโดยกรมป่าไม้ เมื่อ 20 – 30 ปีให้หลัง ป่าสนเหล่านี้ก็กลายเป็นปัญหาของพื้นที่เพราะใบสนที่ร่วงสู่พื้นดินทำให้ดินไม่อินชั้นลึบมาก ส่งผลต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

6. กระบวนการแปรรูปกาแฟของดอยตุงเป็นอย่างไร

ตอบ : ส่งเสริมการปลูกในพื้นที่ ผลผลิตที่ได้ชาวบ้านก็ขายให้กับโรงงานที่โครงการฯ ก่อตั้งขึ้น เพื่อเพิ่มมูลค่ากาแฟไปจนถึงกระบวนการคั่ว การบรรจุ

7. มีอะไรบ้างที่นำมาใช้กับสีย้อมธรรมชาติ

ตอบ : กากกาแฟจากร้านกาแฟดอยตุง ถ่านจากเปลือกแมคคาเดเมีย เป็นต้น

8. ทำไมนักท่องเที่ยวจึงใช้เวลาสำหรับการท่องเที่ยวในเทศกาลสีสันแห่งดอยตุง

ตอบ : มีกิจกรรมที่หลากหลายให้นักท่องเที่ยวได้ชม ชิม และเลือกซื้อ เช่น กิจกรรมเวิร์คช็อป การแสดงชนเผ่า

9. ปัจจุบันมีสัตว์ป่ากลับมาหรือยัง

ตอบ : มีสัตว์ตัวเล็กๆ เช่น แมวป่า ไก่ป่า หมูป่า แต่สัตว์ตัวใหญ่ เช่น เสือ หมี กวาง ยังไม่มี เพราะพื้นที่ป่าที่เห็นยังมีความสมบูรณ์ไม่พอสำหรับเป็นแหล่งอาหารของพวกสัตว์ใหญ่ อีกทั้งพื้นที่ที่อยู่นอกเขตโครงการพัฒนาดอยตุงฯ ยังเป็นภูเขาหัวโล้น มีการบุกรุกเพื่อเป็นพื้นที่ทำกิน

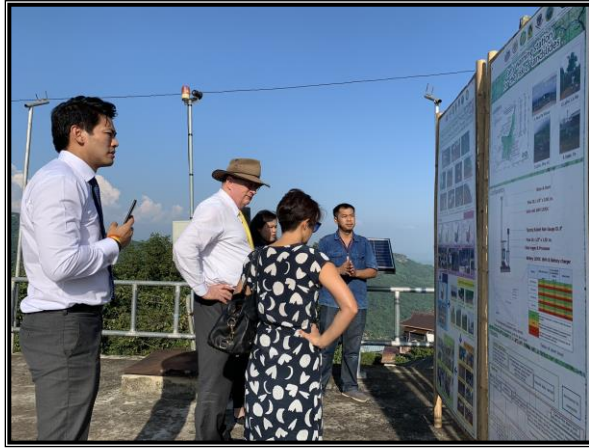
10. วิธีการใดที่ทำให้ชาวเขาดอยตุงเปลี่ยนแนวคิดหันมาร่วมพัฒนากับมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ

ตอบ : มีทีมภาคสนามลงพื้นที่ไปคลุกคลีกับชาวบ้าน สร้างความเข้าใจกับชาวบ้าน ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำงาน ซึ่งใช้เวลามากกว่า 1 ปี และหา Quick Hit ของชาวบ้านให้พบ โดยเร็วที่สุด กิจกรรมทุกกิจกรรมต้องนำชาวบ้านมาร่วมลงมือลงแรงทำกับโครงการฯ เพื่อให้ตรงตามความต้องการของชาวบ้าน ที่สำคัญคือสร้างความเชื่อมั่นต่อโครงการฯ ให้กับชาวบ้าน

ช่วงท้ายเอกอัครราชทูตฯ กล่าวถึงมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ว่า “หลักการทำงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ น่าสนใจมาก เหมาะแก่การเป็นแหล่งเรียนรู้ สำหรับหลายประเทศที่มีประเทศคล้ายๆ กันนี้ หลายเรื่องไม่เคยทราบว่าจะสามารถแก้ปัญหาแบบนี้แบบนั้นได้ เมื่อมารับฟังรู้สึกชื่นชม”

เยี่ยมชมจุดติดตั้งระบบเตือนภัยดินสไลด์และน้ำป่าไหลหลาก

เจ้าหน้าที่ฝ่ายสิ่งแวดล้อม เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนาสังคมและผู้นำหมู่บ้านอาข่าปากกล้วยร่วมต้อนรับและให้ข้อมูล

นายพิทักษ์ เจ้าหน้าที่สิ่งแวดล้อม ให้ข้อมูลการติดตั้งระบบเตือนภัยฯ ในพื้นที่โครงการพัฒนาออยตุงฯ

นางสาววิสิทธิ์ แสดงข้อมูลจากแอปพลิเคชัน Evacuation System ที่สามารถประมวลผลผ่านโทรศัพท์มือถือให้คณะดู

เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2559 องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวงได้ทำหนังสือถึงมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เพื่อขอให้ประสานงานขอรับ “ทุนสนับสนุนโดยตรง (Direct Aid Program – DAP)” ซึ่งเป็นโครงการให้เงินช่วยเหลือขนาดเล็กจากรัฐบาลออสเตรเลียและบริหารจัดการโดยสถานทูตและสถานกงสุลอันเป็นตัวแทนของกระทรวงการต่างประเทศและการค้า (DFAT) ในต่างประเทศ โครงการมีจุดมุ่งหมายที่จะสนับสนุนหน่วยงานที่มุ่งเน้นการพัฒนาที่มีความเข้มแข็ง เพื่อก่อให้เกิดการเติบโตทั้งทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนและลดปัญหาความยากจน

มูลนิธิฯ ได้ยื่นเรื่องไปยังสถานทูตออสเตรเลีย ประจำประเทศไทย โดยใช้ชื่อโครงการว่า “การรับมือภัยพิบัติดินถล่มในพื้นที่โครงการพัฒนาออยตุงฯ” โดยนายธนพงศ์ ดวงมณี ผู้อำนวยการสิ่งแวดล้อม

พื้นที่เสี่ยงภัยภายใต้การดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวงได้รับทุนจากโครงการ DAP เพื่อติดตั้งระบบเตือนภัยดินสไลด์และน้ำป่าไหลหลาก ตามรายละเอียดดังนี้

- ระบบเตือนภัยดินสไลด์ใน 4 หมู่บ้าน ได้แก่

- (1) บ้านอาซาปากล้วย
- (2) บ้านลาบา
- (3) บ้านลาหู่ผาฮี้
- (4) บ้านสวนป่า

ระบบเตือนภัยทำงานด้วยพลังงานโซลาร์เซลล์

- ระบบเตือนภัยน้ำป่าไหลหลากใน 2 หมู่บ้าน ได้แก่

- (1) จุดร่องน้ำที่ไหลจากบ้านห้วยน้ำซุ่น หมู่ 18 ไปยังบ้านห้วยน้ำซุ่นหมู่ 16 และหมู่ 17
- (2) จุดร่องน้ำที่ไหลจากบ้านสวนป่า ไปยังบ้านศาลาเชิงดอย

การทำงานของระบบเตือนภัยทั้ง 2 ประเภท

1. จุดติดตั้งระบบฯ ต้องเป็นที่โล่งแจ้งเพื่อสามารถรับสัญญาณดาวเทียมซึ่งจะส่งข้อมูลผ่านแอปพลิเคชันในโทรศัพท์มือถือ
2. ผู้ที่สามารถรับข้อมูลได้ต้องติดตั้งแอปพลิเคชันชื่อ “Evacuation System” ในโทรศัพท์มือถือ
3. หมู่บ้านที่มีการติดตั้งระบบฯ จะมีสายสัญญาณเชื่อมเข้ากับศูนย์กระจายเสียงประจำหมู่บ้านหรือบ้านผู้นำชุมชน กรณีเกิดเหตุผู้นำจะประชาสัมพันธ์แก่ลูกบ้านให้ทราบข้อมูล และนำสู่การอพยพตามลำดับ
4. ผู้รับผิดชอบตรวจเช็คระบบฯ ได้แก่ ฝ่ายช่างองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวง เจ้าหน้าที่สิ่งแวดล้อม โครงการพัฒนาโดยตุงฯ ผู้นำชุมชนและคณะกรรมการชุมชนหมู่บ้าน ซึ่งจำเป็นต้องดำเนินการทุกๆ 6 เดือน หากกรณีระบบขัดข้องผู้นำต้องแจ้งทางผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดทราบและซ่อมแซมต่อไป

เดินชมหมู่บ้านอาข่าปากกล้วยและภาพมุมกว้างที่หอประชุมหมู่บ้าน

คณะได้เยี่ยมชมวิถีชีวิตของบ้านอาข่าปากกล้วยโดยนายพิชัย อภิสุนทรกุล ผู้ใหญ่บ้านได้พาคณะไปยังหอประชุมประจำหมู่บ้าน ซึ่งสามารถมองเห็นบ้านเรือน ร้านค้า และเห็นว่าแต่ละครัวเรือนปลูกผักสวนครัวไว้หน้าบ้าน เลี้ยงไก่ดำเพื่อเป็นอาหารในชีวิตประจำวัน

เอกอัครราชทูตกล่าวชื่นชมผู้ใหญ่บ้านที่ดูแลหมู่บ้านได้สงบ ตลอดข้างที่เดินผ่านไม่มีขยะให้เห็น แสดงถึงความเอาใจใส่อย่างจริงจัง